Prāvesta P. Smeltera jubileja

Ja šī gada 28. aprilī pazīstamajam, čaklajam latviešu tautas gara mantu vācējam Latgalē — Sventes katoļu draudzes prāvestam Pēterim Smelteram Dievs ir lēmis piedzīvot tādu retu jubileju, kāda ir atskate uz 45 priestera gaitās nostaigātiem gadiem, tad par to var priecāties ne tikai pats jubilars, bet gan visa tauta, jo viss P. Smeltera mūžs un sevišķā kārtā garīdznieka darbs ir veltīts tikai Dievam un savai tautai, kuras vidū un kuras labā viņš visus šos ilgos gadus ir strādājis.

P. Smelters ir dzimis Varakļānu pag. Kokaros, vienkāršā zemnieku ģimenē, 1868. g. 31. oktobrī; laikā, kad Latgales iedzīvotāju turība bija ļoti vāja un tikšana pie augstākas izglītības zemnieka bērnam, kā to liecina viņa laika biedrs teol. mag. M. Dukaļskis, bijis brīnuma gadījums. Tikai, ja radies kāds idealists katoļu garīdznieka personā un pasniedzis retam jauneklim roku, tad tas, kaut ar milzīgām grūtībām, varējis tikt uz priekšu. — P. Smelteram par tādu labvēli ir bijis toreizējais Varakļānu dr. prāvests Jāzeps Kovaļevskis, kas ir rūpējies par centīgā Latgales jaunekļa izglītību. Un tādā veidā, pateicoties minētā garīdznieka labvēlībai un savam neatlaidīgam čaklumam, P. Smelters ir beidzis attiecīgas zemākas skolas un pēc tam, 1894. g. 28. aprilī saņemdams priestera svētību, Pēterpils katoļu garīgo semināru.

Pēc semināra beigšanas P. Smelters ir pilnīgi ziedojies tautas dvēseļu kopšanas darbam, 45 gadu laikā pildīdams ar dedzību garīdznieka pienākumus gan vispirms Līvānos, tad Pēterpilī pie sv. Katras baznīcas, vēlāk Dagdā, savā dzimtajā draudzē — Varakļanos, Andrupienā, Raipolē, atkal Dagdā, Skaistā un visbeidzot no 1933. gada Sventē, Ilūkstes apriņķī, kur arī viņam bija lemts sagaidīt savu 70. dzimšanas un tagad 45 gadu priesterības atceres dienu.

Blakus tiešajam priestera darbam, kura patieso augļu vērtētājs var būt vienīgi Varenais Dievs, P. Smelters jau semināra laikā un vēlāk, pēc tā beigšanas, būdams ļoti liels tautas dziesmu mīlētājs, jo kādreiz izteicies savam ideju biedram mag. M. Dukaļskim, ka viņam neesot lielāka prieka kā klausīties latviešu tautas dziesmās, ir čakli nodevies šo dziesmu vākšanai Latgalē, tās nododams Kr. Barona lielajam „Latvju Dainu" krājumam un kļūdams savā ziņā par Latgales Baronu, jo paša Kr. Barona balss tanī laikā dažādu šķēršļu dēļ nevarēja atskanēt Latgalē un visu tautas dziesmu propagandas un vākšanas darbu šinī apgabalā nesa P. Smelters uz saviem pleciem. Un, pateicoties savām pūlēm, viņš starp Kr. Barona „Latvju Dainām" ir varējis ieplūdināt lielu skaitu Latgalē uzglabātu tautas gara mantu. — Mazu daļu no savām savāktajām tautas gara mantām viņš ir izdevis atsevišķā krājumā — „Tautas dziesmu, parunu un mīklu vācelītes" veidā.

Tāpat viņš savā laikā ir nodevies arī rakstniecībai, ar saviem darbiem piedalīdamies pazīstamajā J. Šteinberga „Katoļu māju kalendarā" un citos izdevumos un tur ievietojis dzejas, stāstiņus, kā arī ziņojumus — korespondences no savas dzīves vietas. Tomēr, runājot mag. M. Dukaļska vārdiem, kādus viņš ir rakstījis šo rindiņu autoram, zīmējot savas atmiņas par P. Smelteru: „Smelters bija vairāk dzejnieks, bet es (M. Dukaļskis) prozaiķis, bez tam es izmantoju viņa pārāko zināšanu latviešu valodā." Tikai vēlāk, kad gadu nasta ir kļuvusi jūtamāka un mati sudraboti, viņš rakstniecības darbu ir atstājis un nodevies vienīgi dvēseļu gana darbam, ko viņš vienmēr ir stādījis augstāk par visu. Tomēr, arī tagad, retajos atpūtas brīžos, kā dzirdams, viņš rakstot savas atmiņas.

Par nopelniem, sevišķi tautas gara mantu vākšanā, P. Smelters 1927. g. ir apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeni un 1938. g. 18. novembrī ar Nopelnu krustu.

Un tagad, laimīgajā 45 gadu priesterības jubilejas dienā, lai sakam viņam sirsnīgāko bērnu paldies par čakli un ar sirds jūsmu strādāto tautas dvēseļu un gara dzīves veidošanas darbu un vēlam vēl ilgus gadus strādāt Dievam un tautai.

Jānis Broks.